

Vízcsapppek

A Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság híradója

25. évfolyam 1. szám

2017. április

Jégzajlás a Tiszán

A rendkívül hideg téli időjárás következtében a TIVIZIG működési területén található vízfolyások befagytak, a Tiszán is helyenként 20 centimétert meghaladó vastagságú jég alakult ki. A vízgyűjtőn február elején bekövetkezett olvadás eredményeként a Felső-Tiszán árhullám alakult ki, ami az álló jeget feltörte és magával sodorta. A jég zavartalan levonulásának biztosítása érdekében harmadfokú árvízvédelmi készültség elrendelésére volt szükség a Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság tiszai védelmi szakaszain is.

(Részletek a 3. oldalon)

Tartalomjegyzék

Jégzajlás a Tiszán	3-5
Védekeztünk a belvíz ellen	5
Minisztériumi elismerés munkatársainknak	6
Március 22 a víz világnapja	7
Új munkatársaink bemutatkoznak	8

Kiadja a
Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság
e-mail: titkarsag@tivizig.hu

Felelős kiadó: Bara Sándor
Szerkesztő: Szegi Attila
Grafikai előkészítés:
Bartha András

Kérem, óvja a természetet, ha
nem szükséges, ne nyomtassa
ki ezt a kiadványt!

Ősszel megkezdődhetnek a rekonstrukciós munkálatok a Keleti-főcsatornánál

„Komplex Tisza-tó Projekt – Keleti főcsatorna rekonstrukciója” című KEHOP-1.3.1-15-2015-00001 azonosítószámú európai uniós projekt keretében az Országos Vízügyi Főigazgatóság és a Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság konzorciuma több, mint 3 milliárd forintot fordít a 60 éve átadott Keleti-főcsatorna rekonstrukciójára. A Tiszalöki Vízlépcső által felduzzasztott Tiszából az 519,3 folyamkilométernél kiágazó Keleti-főcsatorna a tiszántúli területek öntözését, halastavi-, kommunális- és ipari vízellátását szolgálja, emellett jelentős szerepe van még a Körös-völgy vízpótlásában is.

A mostani beruházás keretében megszüntetik a főcsatorna torkolati szakaszán a meder feliszapoltságát, új hordalék és uszadék terelő műtárgy épül, renoválják a Tiszavasvárinál található beeresztőzsilipet. A projekt részeként a balmazújvárosi bukót felújítják, míg a hajdúszoboszlói bukót és a bakonszegi vízleadó műtárgyat átépítik. A beruházás részeként helyreállítják a K-VII - Kösely vízleadó útvonalat is. A fejlesztés révén a torkolati szakaszon helyreáll a Keleti-főcsatorna vízszállító képessége, nő az üzemelés biztonsága.

A kivitelezési munkákra kiírt közbeszerzési eljárást a szolnoki székhelyű KÖTIVIÉP*B Kft. nyerte meg. A munkálatok előreláthatólag szeptemberben kezdődhetnek.

Beeresztőzsilip, Tiszavasvári

Jégzajlás a Tiszán

A 2017. februári jeges árvíz-készültség kialakulásában elsődleges szerep jutott a hőmérsékleteknek és a helyi időjárási jellemzőknek. A mögöttünk hagyott tél hidegebb volt a sokévi átlagnál. Már októberben és novemberben is kis mértékben hűvösebb volt az időjárás az átlagosnál. Decemberben azonban már 2,1 Celsius fokkal volt hidegebb a sokévi átlagnál, a január pedig 5,6 Celsius fokkal. Januárban a TIVIZIG hat meteorológiai állomásán mért hőmérsékletekből képzett napi középhőmérséklet egyetlen napon sem emelkedett 0 °C fölé. A leghidegebbet január 8-án észleltük Debrecen-Bánkon, ahol a hajnali minimum hőmérséklet -21,0 °C volt.

Hőmérsékletek alakulása a TIVIZIG területén
2016. X. hó – 2017. I. hó.

hónap	területi középhőmérséklet		
	sokévi °C	2016.-17. évi °C	Eltérés °C
október	11,1	10,4	-0,7
november	5,3	5,0	-0,3
december	0,7	-1,4	-2,1
január	-0,7	-6,3	-5,6

A tartós hidegnek köszönhetően folyóink január végére teljesen befagytak, a jégvastagságok többfelé meghaladták a 20 centimétert is.

A Tiszán 2017. február első felében levonult vízhozamok önmagukban nem indokolták volna árvízvédelmi készültség elrendelését, de az árhullám a folyó jegét összetörte és magával szállította. A zajló jég maga előtt folyamatosan törte az álló jeget, amiből a folyó uszadékával keveredve eleinte kisebb, majd nagyobb torlaszokat épített.

Február 9-én III. fokú készültség lépett életbe a Felső-Tiszán Záhonynál, ugyanis 3-5 km hosszúságú, helyenként 3 m vastagságú torlaszok alakultak ki. A torlódás a Záhonyi vízmércén az LNV-t (legnagyobb vízállás) 30 cm-re megközelítő vízállást okozott.

Igazgatóságunk területén 2017. február hónapban az alábbi árvízvédelmi szakaszokon kellett védelmi készültséget elrendelni:

09.01. Tisza bal parti Tiszafüred - Tiszakeszi
2017. 02. 08. 8:00 I. fokú

09.02. Tisza bal parti Tiszatarján – Rakamazi
2017. 02. 10. 10:00 I. fokú

Tiszapalkonya 2017.02.11.

Tiszakeszi 2017.02.13.

Tiszacsege 2017.02.13.

Szemetet is hozott a jeges ár

A két védelmi szakaszunkon a Tisza felső szakaszáról érkező zajló jég levonulásának biztosítása érdekében szükségessé vált a III. fokú árvízvédelmi készültség elrendelése. Tiszatarján és Rakamaz között február 11-én 20:00 órától február 13-án reggel 8:00 óráig, míg Tiszafüred és Tiszakeszi között február 13-án reggel 6:00 órától február 15-én reggel 8:00 óráig volt szükség a III. fokú árvízvédelmi készültség fenntartására.

A Tiszafüred és Rakamaz közötti Tisza szakasz kritikus pontját a Tiszalöki duzzasztómű jelentette, melyen a jég - az addigra elvégzett jégtörési munkáknak és a duzzasztómű üzemeltetésének köszönhetően – minden probléma nélkül, gyorsan átvonult.

A torlódott jég azonban ezt követően is többször megállt, az érkező vizeket visszatartotta, majd a megfelelő vízszintkülönbség, víznyomás kialakulása után a torlasz elmozdult és tovább haladt lefelé a folyón. Ez jelentős vízszintingadozásokat okozott a torlaszok fölötti szakaszokon.

Lefelé haladva a jég aprózódott, folyamatosan olvadt, egy része kirakódott a hullámtérre. Ebből adódóan az együtt mozgó jégtömeg mennyisége nem nőtt folyamatosan. A folyón történt beavatkozások (jégtörés, duzzasztó megfelelő kezelése) elősegítették a jég levonulását.

A védekezés ideje alatt az árvízvédelmi szakaszok mentén – a készültségi fokozatra, a jégzajlásra, illetve a jelenségekre való tekintettel - figyelő- és őrszolgálatot szerveztünk. A segédőrök folyamatosan járták és figyelték a védvonalakat, figyelemmel követték a jégzajlást, a kialakult jégtorlaszt, annak mozgását jelentették. A műszakiak biztosították a védekezési munkák megszervezését, koordinálását, végrehajtását, a védekezésben résztvevőkkel való kapcsolattartást.

A zajló jég február 15-én hagyta el a TIVIZIG működési területét, ezt követően a Tiszafüred fölötti megfigyelési pontokon a folyó jégmentes lett.

A viszonylag kis vízhozamnak köszönhetően a jeges ár nagyrészt a középvízi mederben vonult le, a víz kevés helyen lépett ki a hullámtérre. A védelmi rendszerben, a műtárgyakban kárt nem tett a levonuló jég.

A Tiszán levonult jeges ár is nagy mennyiségű szennyeződést hozott magával, és hagyott maga után a hullámtérre. Műanyagpalackokat, kommunális hulladékot és uszadék fát gyűjtöttek össze kollégáink a Tisza mentén.

Elsodorta a jég a kompot

A zajló jég 2017. február 13-án magával ragadta a tiszacsegei kompot. A partra kikötött jármű drótköteleit, mint a cérnaszálakat szakította el a jeges ár. A kompon rajta volt az éjjeli őr, akit rövid időn belül egy katonai helikopterrel mentettek ki. A kompot végül Tiszaderzsig sodorta magával a jeges áradat. Innen a Jégvirág VIII. nevű jégtörő hajó vontatta vissza Tiszacsegére, ahol azonnal hozzákezdtek a rév felújításához. A tiszacsegei komp ma már újra közlekedik.

MTI FOTO Czeglédi Zsolt

Védekeztünk a belvíz ellen

Öt szakaszon kellett elrendelni belvízvédelmi készültséget február 7-én reggel 8 órától a Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság működési területén. Az intézkedésre azután került sor, hogy február elején megindult az olvadás, ugyanakkor a talaj még fagyott volt, így a víz nem tudott lefolyni. Ezzel csaknem egy időben árhullámok vonultak le a Tiszán, a Berettyón és a Hortobágy-Berettyón is, ami miatt a befogadókban a vízszintek megemelkedtek, így szükségessé vált a szivattyútelepek működtetése.

A hóban tárolt víz mennyisége elsősorban a Tisza mentén volt jelentős, így mindhárom Tisza-menti védelmi szakaszon, valamint a Hamvas-Sárrét térségében és az Alsó-Berettyó környezetében lépett életbe első- és másodfokú belvízvédelmi készültség.

A legnagyobb kiterjedése a belvízi elöntéseknek egy napon 6 300 hektár volt ebben a védekezési időszakban.

Összességében hosszabb-rövidebb ideig 28 szivattyútelep üzemelt, amelyek együttesen 20,3 millió köbméter belvizet emeltek át a befogadóba.

Belvízvédelmi készültség ebben az időszakban hat szakaszon lépett életbe a működési területünkön található tizenkettőtől. A készültség a legtávolabbi a Tiszai-alsó és a Tiszai-középső szakaszokon volt érvényben, ahol március 30-án szüntette meg igazgatóságunk azokat.

MTI FOTO Czeglédi Zsolt

Minisztériumi elismerés munkatársainknak

Oláh Béla a Polgári szakaszmérnökség csatornaóre március 15-e alkalmából **Miniszteri elismerő oklevelet** kapott Dr. Pintér Sándor belügyminisztertől.

A Víz világnapja alkalmából Dr. Pintér Sándor belügyminiszter **Kvassay Jenő emlékéremet** adományozott **Bordás Csaba Jánosnak, a Vízrendezési és Öntözési Osztály osztályvezető-helyettesének.**

Kimagasló szakmai tevékenysége elismerésül festmény emléktárgyat vehetett át **Gombos Attila** (1. képen), **a Hajdúszoboszlói Szakaszmérnökség gátőre.**

A Belügyminiszter a 2017. évi jégvédekezés során végzett kiemelkedő szakmai munkája elismerésül a **Rendkívül helytállásért érdemjel ezüst fokozatát** adományozta **Kincses Dánielnek** (2. képen), **a Polgári Szakaszmérnökség vezetőjének** és **Lossos Lászlónak** (3. képen), **a Vízügyvédelmi és Vízügytő-gazdálkodási Osztály vezetőjének.**

Az elismeréseket Kontrát Károly miniszterhelyettes, a belügyminisztérium parlamenti államtitkára adta át 2017. március 22-én a Belügyminisztérium márványaulájában megrendezett ünnepségen.

A rendezvényen beszédet mondott Hoffmann Imre közfoglalkoztatási és vízügyi helyettes államtitkár (4. képen).

A szónok – egyebek mellett – rámutatott: nem az ünneplés, hanem az emberiség jelene, de még inkább jövője iránti a törekvés a fontos, az a szándék, hogy felhívjuk a figyelmet a fenntartható vízgazdálkodás fontosságára. A helyettes államtitkár felidézte, a Víz Világnapja alkalmából 2017-ben a választott jelmondat a felszíni és felszín alatti vizek szennyezésére hívja fel a figyelmet. „Szennyvizek? Tiszta vizet!”, ami annyit jelent, ha nincs tiszta víz, akkor nincs víz. Ha nincs víz, nincs élet.

Forrás: Belügyminisztérium

Március 22 - A Víz világnapja

A Föld édesvízkészlete nem kifogyhatatlan, körforgásának és tisztaságának megőrzése érdekében ezért nagyobb figyelmet kell szentelnünk környezetünk védelmére is. A világ szinte minden állóvize, folyója szennyezett. Jelenünk és az utánunk érkező generációk sorsa múlhat azon, miképpen gazdálkodunk a Föld vízkészleteivel, hogyan óvjuk és hasznosítjuk az élet egyik alapvető elemét.

Az ENSZ 1993-ban március 22-ét jelölte ki a Víz Világnapja dátumaként, melynek célja, hogy gondolkodásunk középpontjába kerüljön ez a természeti kincs. E jeles nap minden évben más és más nézőpontból hívja fel figyelmünket a víz alapvető szerepére. A jövő generációinak is meg kell tanulnia, miért nevezzük kincsnek a tiszta vizet, ezért 2017-ben a világnap szlogenje a „Szennyvizek? Tiszta vizet!” lett.

A Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság hagyományosan minden évben rendhagyó osztályfőnöki órára hívja a debreceni általános iskolák tanulóit. Az előadások keretében munkatársaink a Víz világnap aktuális jelmondata köré építve hívják fel a

figyelmet a víz fontosságára. Természetesen elsősorban az igazgatóságunkhoz tartozó természetes vizeket helyezjük a középpontba, legyen szó felszíni, vagy felszín alatti vizekről. Munkánk során mi is sok alkalommal találkozunk sajnos természetes vizeink szennyezésével: elég, ha a Berettyó folyón 1995-ben történt olajszennyezést, vagy a Tiszán 2000-ben bekövetkezett cianid szennyezést említjük.

Mindezekről beszéltünk a diákoknak, fotókkal, rövid videókkal illusztrálva az elmondottakat. Célunk, hogy a gyerekek figyelmét felhívjuk rá mennyire fontos a víz védelme, és a vízzel való takarékoskodás.

Az iskolásoknak szóló programok mellett március 22-én a Magyar Hidrológiai Társaság Hajdú-Bihar megyei Területi Szervezetével közösen tartott igazgatóságunk egy ünnepi előadói ülését a víz világnapja alkalmából. Ezen nemcsak a Társaság százéves tevékenységére tekintettünk vissza, hanem a debreceni vízi-közmű szolgáltatás és a tiszántúli vízgazdálkodás elmúlt 100 évére is.

Új munkatársaink bemutatkoznak

Goller István

István Debrecenben, 1987. január 27-én született. A kisvárdai Bessenyei György Gimnázium és Kollégium hallgatójaként végezte középiskolai tanulmányait. A Debreceni Egyetem Természettudományi és Technológiai Kar Földtudományi szakának Meteorológiai szakirányán 2014-ben kapta meg oklevelét. Felsőfokú tanulmányait jelenleg is a DE TTK Geográfus szakának Geoinformatikai szakirányán folytatja. A Debreceni Központban 2016. október 19-től dolgozik térinformatikai rendszergazdaként. Szabadidejében szívesen focizik, edz, csillagászcodik és készít 3D modelleket.

Szilágyi Imre Máté

Imre 1994. május 06-án született. Szeghalomban járt hat osztályos gimnáziumba. A Debreceni Egyetem Műszaki Karán építőmérnök oklevelet szerzett 2016-ban, emellett a győri Széchenyi István Egyetem Műszaki Karán Infrastruktúra-Építőmérnök Msc tanulmányokat folytat jelenleg is. A Hajdúszoboszlói Szakasz-mérnökségnél 2016. október 27-től dolgozik vízrendezési ügyintéző munkakörben. Szabadidejében szívesen sportol és túrázik.

Bódi Tibor

Tibor Nyíregyházán született 1990. március 31-én. A nyíregyházi Építőipari és Vízügyi Szakközépiskolában végezte középfokú tanulmányait, és 2009-ben a Környezetvédelmi-vízügyi technikus képesítést is megszerezte.

Felsőfokú tanulmányait a Nyíregyházi Főiskolán folytatta, ahol 2013-ban mezőgazdasági és élelmiszeripari gépészmérnök oklevelet kapott. 2014-ben a Michelin Hungária Kft-nél, 2016-ban pedig a Wassim Sajt kft-nél dolgozott. A Hajdúszoboszlói Szakasz-mérnökségen 2016. október 27-én vízrendezési ügyintézőként helyezkedett el. Szabad idejében horgászik, és a focilabdát is szívesen űzi.

Nyúlgátat is építettek a fiatalok a megyei katasztrófavédelmi ifjúsági versenyen

A Hajdú-Bihar megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság 2017. április 12-én rendezte meg a katasztrófavédelmi ifjúsági verseny megyei döntőjét Hajdúszoboszlón.

A megmérettetésen a feladatok között hagyományosan megtalálható volt az árvízvédelem is. A 4 fős csapatoknak nyúlgátat kellett építeniük homokzsákokból a TIVIZIG munkatársainak felügyelete mellett. Igazgatóságunk különdíjat is felajánlott azoknak a csapatoknak, amelyek ezt a feladatot a legjobban hajtják végre. A TIVIZIG ajándécsomagjait a kabai Sári Gusztáv Általános Iskola és a hajdúszoboszlói Szép Ernő Középiskolai Kollégium csapatai vehették át. Talán nem véletlen egybeesés, hogy katasztrófavédelmi ifjúsági verseny megyei döntőjét szintén ez a két csapat nyerte meg végül.

